

Deloitte.

**A pénzügyi vállalkozások
(faktoring, pénzügyi lízing)
könyvvizsgálatának specialitásai,
a gyakorlati problémák**

Budapest
2007. október 11.
Horváth Attila Péter
Deloitte Kft.

Deloitte.

A lízing és faktoring szektor

**A pénzügyi vállalkozások
könyvvizsgálata**

**A pénzügyi vállalkozások
könyvvizsgálatának specialitásai**

A lízing és faktoring szektor

A szektor szereplői

- Banki háttérű lízingcégek (CIB Lízing)
- Független lízingcégek (Lombard Lízing)
- Banki háttérű faktoringcégek (OTP Faktoring)
- Független faktoringcégek (kicsi, magyar tulajdonú)
- Ügyfelek (magánszemélyek, vállalkozások)

A szektor egyéb szereplői

- PSZÁF, Könyvvizsgálócégek, APEH
- Versenyhivatal
- Hitelintézettel egyenértékű prudenciális szabályozásnak megfelelő pénzügyi vállalkozások
- Hitelintézettel egyenértékű prudenciális szabályozásnak nem megfelelő pénzügyi vállalkozások

5

Jogszabályi háttér

- A tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. Törvény (Tpt)
- A hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt)
- A gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (Gt.)
- A számvitelről szóló 2000. évi C törvény (Sztv)
- 250/2000. (XII.24.) Korm. rendelet a hitelintézetek és a pénzügyi vállalkozások éves beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól
- Valamennyi adótörvény
- A szövetkezetekről szóló 1992. évi I. törvény
- 14/2001. (III. 9.) PM rendelet a kintlevőségek, befektetések, mérlegen kívüli tételek és a fedezetek minősítésének és értékelésének szempontjairól

6

Fogalmak

- **Pénzügyi vállalkozás:** egy vagy több pénzügyi szolgáltatást végez, kivéve a betétgyűjtést és a saját tőkéjét meghaladó mértékben nyilvánosságtól történő más visszafizetendő pénzeszköz gyűjtését, a pénzforgalmi szolgáltatást, a pénzváltási tevékenységet, valamint a készpénzhelyettesítő fizetési eszközök kibocsátását és az ahhoz kapcsolódó szolgáltatásokat, továbbá a pénzügyi holding társaság.
- **Pénzügyi lízing:** az a tevékenység, amelynek során a lízingbeadó ingatlan vagy ingó dolog tulajdonjogát, illetve vagyoni értékű jogot a lízingbevevő megbízása szerint abból a célból szerzi meg, hogy azt a lízingbevevő határozott idejű használatába adja oly módon, hogy az a lízingbevevő könyveiben kerül kimutatásra. A használatba adással a lízingbevevő
  - a) viseli a kárveszély átszállásából származó kockázatot,
  - b) a hasznok szedésére jogosulttá válik,
  - c) viseli a közvetlen terheket (ideértve a fenntartási és amortizációs költségeket is),
  - d) jogosultságot szerez arra, hogy a szerződésben kikötött időtartam lejártával a lízingdíj teljes tőketörlesztő és kamattörlesztő részének, valamint a szerződésben kikötött maradványérték megfizetésével a dolgon ő vagy az általa megjelölt személy tulajdonjogot szerezzen.

7

A pénzügyi vállalkozások tevékenysége, a főbb üzleti tranzakciók

- Pénzügyi lízing
  - Gépjármű
  - Termelőeszköz
  - Ingatlan
  - Lakás
- Operatív lízing (Flotta)
- Fogyasztási hitel/kölcsön
- Faktoring

8

A pénzügyi vállalkozások tevékenysége, a főbb üzleti tranzakciók áttekintése

- A pénzügyi vállalkozások nem végezhetik a nyilvánosságtól történő kölcsön források gyűjtését saját tőkéjüket meghaladó mértékben, valamint a betétgyűjtést és a pénzforgalmi szolgáltatásokat, ezért esetleges csődeljárásuk vagy felszámolási eljárásuk nem veszélyezteti a nagy nyilvánosságot jelentő ügyfelek vagyont.
- A pénzügyi intézmények tevékenységét és a prudenciális szabályok betartását a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (a továbbiakban: PSZÁF) ellenőrzi helyszíni vizsgálatok útján és helyszínen kívüli, adatszolgáltatás keretében történő ellenőrzés formájában, amelyhez a számviteli nyilvántartások szolgálnak alapul.

A pénzügyi vállalkozások könyvvizsgálata

Különleges könyvvizsgálati megfontolások

Pénzügyi vállalkozások működésének sajátosságai:

- Monetáris instrumentumok nagy volumene
- Nagyszámú, nagy értékű, különböző típusú tranzakciók
- Mérlegen kívüli tételek
- Sajátos szabályozások (PSZÁF)

Könyvvizsgálati megfontolások:

- Gyors fejlődés a termékekben és szolgáltatásokban
- Az ügyfelekhez kapcsolt kockázatok sajátos természete
- Rövid idő alatt jelentős hitelkockázatot eredményezhetnek
- Számítógépes rendszertől függőség
- Törvényi szabályozások hatása a működésre

11

A működés sajátosságából következő elvárások

- Szigorú belső ellenőrzési rendszer kell
- Elektronikus adatfeldolgozás, integrált számítástechnikai rendszer, zárt és biztonságos
- Döntési jóváhagyási rendszer átlátható, dokumentált, kontrollált
- Szabályozás dokumentált, naprakész
- Szigorú kockázatkezelés
- Működési feltételek betartása
- Számvitel naprakész
- Adatszolgáltatás pontos

12

A könyvvizsgálat célja

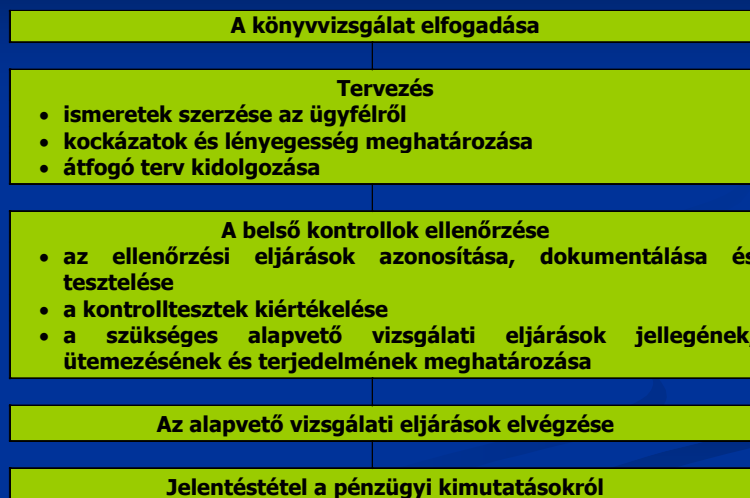
A könyvvizsgálat célja: (200. Témaszámú standard)

A pénzügyi kimutatások vizsgálata révén a könyvvizsgáló:

- elfogadható szintű bizonyosság megnevezése alapján
- véleményt alkot arról, hogy a pénzügyi kimutatások
- minden lényeges vonatkozásban
- megfelelnek a vonatkozó beszámoló-készítési elveknek.

13

A könyvvizsgálat folyamata

14

A könyvvizsgálat elfogadása

Szerződéskötés előtt mérlegelni kell, az alábbi speciális szempontokat:

- rendelkezik-e a pénzügyi vállalkozásokra vonatkozó speciális ismeretekkel
- rendelkezik-e szakértelemmel az elektronikus adatfeldolgozási és számítástechnikai rendszerek vizsgálatára vonatkozóan
- megfelelő (elegendő) erőforrással rendelkezik-e
- a szerződés speciális tartalmi elemei
- az ügyfél azonosítása, pénzmosás elleni szabályok alkalmazása
- háttér-információk ellenőrzése

15

A könyvvizsgálat tervezése

- Ismeret megszerzése az üzleti tevékenységről (gazdasági és szabályozási környezet, tevékenység)
- Rendelkezik-e PSZÁF bejegyzéssel, engedélyek, szabályzatok
- Könyvvizsgálati kockázat becslése (alap, ellenőrzési, feltárási kockázat)
- Elvégzendő eljárások jellegének, ütemezésének és terjedelmének meghatározása, vizsgálati program
- Vállalkozás folytatása elve érvényesül-e

16

A pénzügyi vállalkozások sajátos szabályzatai

- Számviteli törvényben foglalt szabályzatok
- Kockázatvállalási*
- Befektetési*
- Eszközminősítési
- Adósmínősítési
- Ügyfélminősítési*
- Fedezetértékelési*
- Kintlévőség, befektetések minősítése, étrékvesztés/Céltartalékképzési szabályzat
- Határidős, opciós, swap ügyletek elszámolása és nyilvántartására vonatkozó szabályzat

17

Átfogó könyvvizsgálati terv kidolgozása

A könyvvizsgálat elvégzéséhez szükséges átfogó terv kidolgozása során a könyvvizsgálónak különös figyelmet kell fordítani az alábbiakra:

- a lényegesség megítélése
- a könyvvizsgálati kockázat felbecslése
- a belső ellenőrzés elvárható megbízhatósági foka
- a használt számítástechnikai és elektronikus pénzforgalmi rendszerek alkalmazási mértéke
- a belső audit tevékenysége
- az ügyletek összetettsége és a vonatkozó dokumentáció

18

A tevékenységben rejlő kockázatok

Kockázatok fajtái

1. Piaci kockázat
2. Kamatláb kockázat
3. Árfolyam kockázat
4. Hitelezési kockázat
5. Likviditási kockázat
6. Működési kockázat
7. Technológiai kockázat
8. Szabályozási kockázat

Mi az üzleti kockázat?

„Üzleti kockázat alatt azt a fenyegetést értjük, amit egy esemény, tett vagy éppen a cselekvés elmulasztása jelent, amennyiben az hátrányosan befolyásolja az adott szervezetet üzleti célkitűzései elérésében, illetve stratégiáinak sikeres végrehajtásában.”

Minden üzleti kockázat előbb vagy utóbb könyvvizsgálati kockázattá válik

- A hagyományos ellenőrzési módokat a szervezeti változások félresöprik
- Új technológia bevezetése új kockázatokat hordoz magában
- Az üzleti tranzakciók és gyakorlatok egyre összetettebbé válnak
- A szándékos csalás számos társaságnak továbbra is gondot okoz
- A stratégiai tévedésekért egyre drágábban kell megfizetni (A stratégiai tévedések egyre többbe kerülnek)
- Az üzleti ellenőrzés zavarai drámai következményeket vonhatnak maguk után

21

Második lépés - Kockázati kontrollok felmérése

- A jelentős üzleti kockázatok ellenőrzése mikéntjének és helyének meghatározása
- Fő ismérvek:
  - Folyamatellenőrzési tesztek kidolgozása
  - Számítógépesített adatszerzési és -elemzési technikák alkalmazása
  - A legjobb ismert gyakorlatok tudásbázis használata a folyamatok hatékonyságának növelésére és a kockázatellenőrzés fejlesztésére szolgáló lehetőségek meghatározásához

22

A folyamatok felmérése

Az üzleti folyamatok vizsgálata

- Módja: A komplex pénzügyi beszámolási rendszer leegyszerűsítése a kontroll hatékonyság értékelése érdekében (Kölcsön, Treasury, Befektetés, Pénzügyi jelentések, Működési költségek)
- Konceptiója: azok a gazdasági események, amelyek hatással vannak rendszerekre, a folyamatokra, az adatokra, leszűkíthetők a logikai összefüggések alapján néhány tranzakció csoportra.

23

A kontrollok hatékonysága

Kontroll célok

A kontroll célok alapozzák meg az értékelési eljárást és a kontroll monitorozást az üzleti folyamatra vonatkozóan.

- Jóváhagyás, jogosultság
- Teljesség
- Pontosság
- Egyenlegek alátámasztása
- Értékelés
- Hozzáférés

Lényegesség és fontosság minden üzleti folyamatra értékelendő!

24

Harmadik lépés – A fennmaradó audit kockázat meghatározása

- Az alábbiak eredményének kiértékelése:
  - Folyamattervezés vizsgálata:
    - A megfelelően működő jelentős kockázati kontrollok meghatározása
    - Az ellenőrzési folyamatok által **nem** megfelelően kezelt jelentős kockázatok
  - Kontrollokkal nem lefedett, jelentős kockázati területek
- Az értékelés alapján:
  - Audit terv kidolgozása az adott audit-kockázat elfogadható szintre történő csökkentésére
    - Célzott, részletes vizsgálat

25

Negyedik lépés - A fennmaradó audit kockázatok kezelése

- A harmadik lépés során kialakított részletes vizsgálat lefolytatása
- Nem szükséges részletes vizsgálat azokon a területeken, ahol az ellenőrzés bizonyítottan elfogadható szintre csökkentette a kockázatokat.

26

Alap könyvvizsgálói eljárások végrehajtása

- Az alap könyvvizsgálói eljárások jellege, ütemezése, terjedelme függ az alap és ellenőrzési kockázat mértékétől.
- Típusai:
  - ügyletek és egyenlegek részletes tesztelése
  - elemző vizsgálatok
- Eljárások:
  - elemző átvilágítás
  - Szemrevételezés
  - egyenlegek igazoltatása
  - információk bekérése

27

Könyvvizsgálói vélemény és a jelentés

- A könyvvizsgálati dokumentáció és konklúziók áttekintése
- Vállalkozás folytatásának elvének érvényesülése
- Könyvvizsgálói vélemény kialakítása
- Kell-e figyelemfelhívó megjegyzés
- Könyvvizsgálói jelentés
- Vezetőségi jelentés
- PSZÁF külön jelentés (amennyiben kötelező)
- Igazolás a Lízingszövetség felé

28

A pénzügyi vállalkozások könyvvizsgálatának specialitásai

A mérleg és eredményszámlákhoz kapcsolódó állítások

Mérlegszámlák

- Teljesség
- Létezés
- Bemutató és közzététel
- Jogok és kötelezettségek
- Értékelés

Eredményszámlák

- Teljesség
- Értékelés
- Valódiság
- Bemutató és közzététel

A pénzügyi vállalkozások éves beszámolójának sajátosságai

- A mérleg és az eredménykimutatás felépítése sajátos szerkezetű.
- A kiegészítő melléklet tartalmára külön követelmények vannak.
- A kiegészítő melléklet részét képező **cash-flow kimutatás négyféle változatban** készíthető és szerkezeti felépítése is eltér a számviteli törvényben meghatározottól.
- **A hitelintézetek és a pénzügyi vállalkozások** *formailag és tartalmilag* azonos szerkezeti felépítésű mérleget és eredménykimutatást készítenek, de az alkalmazott *értékelési eljárásokban egymástól eltérnek* a Hpt. szerinti prudenciális szabályok eltérésének következtében. Ebből következően bizonyos mérlegsorok - például amelyek a prudenciális szabályok által előírt tartalékokra vonatkoznak - sem töltődnek meg tartalommal a pénzügyi vállalkozásoknál.

Specialitások a pénzügyi vállalkozás könyvvizsgálatánál

Eszközök

- Pénzeszközök
  - Leltáron való részvétel
  - Devizás eszközök értékelése
  - Visszaigazoltatás, teljeskörű
- Értékpapírok
  - Értékelés
  - Besorolás
  - Visszaigazoltatás, teljeskörű

Hitelezési folyamat

A hitelezési folyamat kapcsolata a mérleggel és eredménykimutatással

- Adott hitelek
- Kamat bevétel
- Értékvesztés és céltartalék
- Kamat elhatárolások
- Díj és jutalék bevételek
- Mérlegen kívüli tételek

33

Hitelezési folyamat

A hitelezési folyamat audit célkitűzései:

- **Jogosultság** ellenőrzése (szabályzatoknak való megfelelés)
- **Teljesség és pontosság**(megfelelési tesztek a jogosultságra, a folyósításra, a könyvelésre, egyenlegek ellenőrzése, bevételek ellenőrzése, kamat elhatárolások tesztelése, stb.)
- **Igazolás** (analitika, főkönyv egyeztetés, visszaigazoltatások)
- **Hozzáférés** (folyamat tesztelés)
- **Értékelés** (monitoring rendszer ellenőrzése, tételes hitel vizsgálatok)

34

Hitelezési folyamat

A hitelezési folyamat auditja:

- Visszaigazoltatás, kiválasztásos alapon
- Egyedi részletes vizsgálatok, mintavétel módszerének meghatározása
- Egyenlegek meghatározása a mérlegen kívüli tételekkel együtt
- Hitel történet áttekintése
- Banki minősítés áttekintése
- Adóminősítés áttekintése, új információk értékelése
- Hitelvizsgálat elvégzése
- Fedezet vizsgálat elvégzése
- Kamat újraszámítása

35

Hitelezési folyamat

A hitelezési folyamat kockázatai

- **Törvényeknek való megfelelés megsértése**
- **Visszafizetési kockázat**
- **Hiányos dokumentálás - érvényesítési problémák**
- **Biztosítéki érték becslése**
- **Hitelkoncentráció túlzott mértéke**
- **Jogosulatlan hitelezés, kifizetés**
- **Hiányos vezetői információ – rossz hitelezési döntések**
- **Nem hatékony monitoring**

36

Minősítési kategóriák

- Minősítés évente egyszer kötelező, gyakrabban lehet
- 14/2001. (III. 9.) PM rendelet a kintlevőségek, befektetések, mérlegen kívüli tételek és a fedezetek minősítésének és értékelésének szempontjairól, **csak hitelintézetekre kötelező!!!**
  - Problémamentes
  - Külön figyelendő (0-10%)
  - Átlag alatti (10-30%)
  - Kétes (30-70%)
  - Rossz (70-100%)

37

Gyakori hibák a hitelek értékelésnél

- Minősített eszköz konverziója problémamentes eszközzé
- Prolongált hitel új hitelként való feltüntetése
- Nem esedékes hitelek laza értékelése
- Fedezetek értékelésének problémái
- Nagy értékű ügyletek egyedi értékelése
- Portfólió alapú értékvesztés

38

Specialitások a pénzügyi vállalkozás könyvvizsgálatánál

Tárgyi Eszközök, Immateriális Javak

- Nem jelentős, kivéve operatív lízing
- Értékcsökkenés meghatározásának módja a lízingdíj figyelembevételével

39

Specialitások a pénzügyi vállalkozás könyvvizsgálatánál

Készletek

- Felmondott ügyletek kezelése
- Visszavett eszközök számviteli kezelése, értékelése
- Behajtási díj és egyéb visszavétellel kapcsolatos költségek elszámolása

40

Specialitások a pénzügyi vállalkozás könyvvizsgálatánál

Elhatárolások

- Fizetett ügynöki jutalékok kezelése, jogi formái
- Elhatárolás módjai
- Lízingügyletekkel kapcsolatos egyszeri bevételek elszámolása
- Effektív kamatmódszer alkalmazása a nemzetközi számvitelben

41

Specialitások a pénzügyi vállalkozás könyvvizsgálatánál

Mérlegen kívüli tételek

- 0 számlaosztály
  - Fedezetek felvétele a 0. számlaosztályban
  - Független kamatok, jutalékok elszámolása
  - Vásárolt követelések eredeti értékének elszámolása
- Opciók ügyletek
- Garanciavállalás
- Fel nem használt hitelösszeg
- Peres ügyekkel kapcsolatos várható kötelezettség

42

Specialitások a pénzügyi vállalkozás könyvvizsgálatánál

Adó és jogi kérdések

- Fizetett ügynöki jutalékok kezelése, jogi formái
- Lízingcég követelését faktorálja
- operatív lízing vagy pénzügyi
- Nyíltvégű, zártvégű pénzügyi lízing ÁFA kezelése
- Értékpapírosítás számviteli kezelése
- Egyéb kérdések

43

Specialitások a pénzügyi vállalkozás könyvvizsgálatánál

Csalások feltárása, gyakorlati példák

- Jutalékkötelezettség visszatartása
- Gépjárművek finanszírozásával kapcsolatos csalások (fedezet fizikai ellenőrzése)
- Ingatlanok lízingjével kapcsolatos csalások (bejegyzés, aláírás)
- Követelés-behajtás ellenőrzése

44

Specialitások a faktoring vállalkozás könyvvizsgálatánál

- Csoportban vásárolt ügyletek elszámolása, értékelése
- Árverés során vásárolt eszközök számviteli kezelése, értékelése
- Nyereség-megosztás elszámolása

Kérdések

Melléklet I. Szabályzatok

A pénzügyi vállalkozások sajátos szabályzatai

- Számviteli törvényben foglalt szabályzatok
- Kockázatvállalási*
- Befektetési*
- Eszközminősítési
- Adóminősítési
- Ügyfélminősítési*
- Fedezetértékelési*
- Kintlévőség, befektetések minősítése, értékvesztés/Céltartalékképzési szabályzat
- Fedezeti ügyletek meghatározására és elkülönített kezelésére stb. vonatkozó belső szabályzatok.
- Határidős, opciós, swap ügyletek elszámolása és nyilvántartására vonatkozó szabályzat

Szabályzatok tartalma 1 (nem teljeskörűen)

Befektetési szabályzat

- befektetések besorolásának/minősítésének elvei
- tartós és forgatási célú befektetésekkel kapcsolatos eljárások
- kapcsolt vállalkozással kapcsolatos eljárásrend
- döntési kompetenciák
- kockázatfelmérési módszerek
- rendszeres felülvizsgálat szabályai és konzekvenciái
- Hpt. korlátozások figyelemmel kísérése

49

Szabályzatok tartalma 2 (nem teljeskörűen)

Kockázatvállalási szabályzat

- hitelpolitikai irányelvek
- ügyletek tipizálása hitel- és limitjóváhagyás szervezeti keretei, döntési jogkörök
- limitek típusai
- limitek felülvizsgálata limitkihasználtság, limittúllépések figyelése, ellenőrzése
- nagykockázatvállalás

50

Szabályzatok tartalma 3 (nem teljeskörűen)

Ügyfél, illetve partnerminősítési szabályzat

- Vállalati versus lakossági ügyfelek minősítése
- Vizsgált adatok és információk köre (közvetlen, közvetett)
- Ügyfélkörök és minősítésük
- Minősítési kategóriák
- Minősítés folyamata (objektív, szubjektív elemek) és dokumentálása
- A minősítés felülbírlásának lehetőségei és következményei
- Külső minősítők alkalmazása és megfeleltetése
- Minősítés felülvizsgálatának esetei (rendszeres, egyedi)
- Minősítési rendszer felülvizsgálata

51

Szabályzatok tartalma 4 (nem teljeskörűen)

Fedezetértékelési szabályzat

- elfogadható fedezetek köre
- fedezetként való elfogadhatóságának feltételei
- kockázatok típusai és elvárt fedezetek megfeleltetése
- fedezetek tulajdonságai beszámítási értékének meghatározása
- értékbecslőkkel kapcsolatos elvárások
- nyilvántartási rendszer
- fedezetek felülvizsgálata, újraértékelése

52

Szabályzatok tartalma 5 (nem teljeskörűen)

Kintlévőségek, befektetések minősítése, értékvesztés/ céltartalékképzés

- minősítendő eszközök köre
- kategóriák meghatározása
- minősítési elvek
- kategorizálási eljárás
- céltartalék mértéke kategóriánként
- egyedi felülbírálat lehetőségei
- minősítés és értékvesztés ill. céltartalék képzés
egyszerűsített eljárás alapján dokumentálás folyamata

53

Melléklet II. Kockázatok

54

A tevékenységben rejlő kockázatok

Kockázatok fajtái

1. Piaci kockázat
2. Kamatláb kockázat
3. Árfolyam kockázat
4. Hitelezési kockázat
5. Likviditási kockázat
6. Működési kockázat
7. Technológiai kockázat
8. Szabályozási kockázat

55

Kockázat és eredmény

Piaci kockázat:

- Annak a kockázata, hogy valamely pénzügyi instrumentum értéke a jövőben csökken (kamat és árfolyam kockázat tipikusan piaci kockázatok).
- Piaci kockázatot befolyásoló tényezők:
  - külső (mindenkit egyformán érint, pl. kamat változás) és
  - belső tényezők (egyedi, pl. várt eredmények elmaradása).

56

Kockázat és eredmény

Kamatláb kockázat:

- Azon eszközök kockázata, amelyek értéke a kamattól függ, az a kockázat, hogy kamatláb változása miatt veszteség keletkezik.

57

Kockázat és eredmény

Árfolyam kockázat:

- Az a kockázat, hogy veszteség keletkezik az árfolyam változás következtében.
- Az árfolyam kockázatot befolyásolja a felhasználó tényleges árfolyam pozíciója, valamint a kamat várakozások, a gazdasági kilátások, a befektetői igények, és a kormányzati intervenciók.
- A kockázat csökkentése: fedezeti ügyletek

58

Kockázat és eredmény

Hitelezési kockázat:

- Annak a kockázata, hogy a másik fél nem a szerződés szerint teljesít és ennek következtében a hitelezőnél veszteség keletkezik. A másik fél lehet egy ország is (ország kockázat).
- Kockázat kompenzálása: a margin növelésével (recesszió- magasabb margin), blue chip hitelezéssel, diverzifikálással, biztosítással, stb.
- Koncentráció kockázat: annak a kockázata, hogy a veszteség valamely partner, iparág, földrajzi helyzet, termék, vagy piac (részvény, árfolyam, kamatláb) túl nagy koncentrációjának következtében következik be.

59

Kockázat és eredmény

Likviditási kockázat

- Annak a kockázata, hogy a pénzügyi instrumentum gyors értékesítése csak a piaci érték alatt lehetséges.
- Likviditás: adott piacon bonyolított tranzakciók mennyisége. Elég vevő és eladó esetén egyensúly alakul ki, az eladó mindig talál vevőt az egyensúlyi ár közelében.
- Likviditást befolyásoló tényezők: belső tényezők, mint a standardizálás hiánya, új, nem ismert termékek, külső tényezők, mint a volatilitás.
- Kockázat csökkentés: csak likvid eszközök tartása, és a piac volatilitásának figyelése, vagy képesség nem likvid eszköz hosszú lejáratig való tartására.

60

Kockázat és eredmény

Működési kockázat:

- Az a kockázat, hogy a felek nem képesek (technikai okból) teljesíteni a szerződést.
- A működési kockázat lehet: teljesítési kockázat, (a felek nem tudnak fizetni, vagy szolgáltatni) illetve tranzakciós kockázat, (nem a szerződés szerinti áron, termékben, vagy teljesítési szabályok szerint történik)
- Kockázatot befolyásolja: a szakmai színvonal, használt rendszerek fejlettsége, hatékony kontrollok, az ügyletek komplexitása, volumene.
- Kockázat csökkentés: hatékony kontrollok

61

Kockázat és eredmény

Technológiai kockázat:

- Az információs rendszerektől és a technikai támogatástól való nagyfokú függés kockázata.
- Befolyásolja: elégtelen hardware, software fejlesztés, elégtelen training, katasztrófa terv hiánya, a piac gyors fejlődése (új termékek, nagy volumenek)
- Kockázat csökkentés: megfelelő befektetés és training, katasztrófa terv, hatékony management kontroll.

62

Kockázat és eredmény

Szabályozási kockázat:

- Annak a kockázata, hogy a szabályozók változásának fel nem ismerése miatt veszteség keletkezik.
- Befolyásolja: a kormányzati jogalkotás, valamint a kormány által más szervezetekre, illetve piacokra ruházott hatalom.
- Kockázat csökkentés: idő és erőforrás allokálás a szabályozóknak való megfelelés érdekében. Olyan rendszerek és kontrollok implementálása, melyek biztosítják a megfelelést.